

Område: Regional Udvikling
Afdeling: Erhvervsudvikling og udviklingsområder
Journal nr.:
Dato: 3. juni 2008

Udarbejdet af: Karsten Jensen, Anette Keller og Steffen With
E-mail: steffen.with@regionsyddanmark.dk
Telefon: 76631960

Notat

Bilag 9 - Guideline til fastsættelse af yderområdeprocent

Indledning

Vækstforums sekretariatsgruppe nedsatte d. 28. februar 2008 en arbejdsgruppe til at komme med forslag til en guideline til at fastsætte yderområdeprocenten for strukturfondsansøgninger. Dette notat redegør for begrebet "yderområder" og betydningen af "yderområdeprocent" for administrationen af strukturfondsmidlerne, samt et forslag til en guideline for fastsættelse af yderområdeprocent ved behandling af ansøgninger om strukturfondsmidler.

Forhistorie

I strukturfondsperioden 2000-2006 var det kun muligt at opnå støtte fra Den Europæiske Regionalfond i de områder af regionen, der var udpeget til at være yderområde eller overgangsområde.

Regionalfonden støttede i programperioden derfor alene aktiviteter i den syddanske region på Sydfyn og øerne og overgangsområderne Højer, Bredebro, Skærbæk, Gram, Rødding, Nr. Rangstrup, Løgumkloster og Tinglev Kommuner i Tønder-området.

Definition af yderområder

Yderområderne er småøerne under Sammenslutningen af Danske Småøer, samt de kommuner, der opfylder begge af følgende kriterier:

1. Lav erhvervsindkomst: Kommunens erhvervsindkomst pr. indbygger er under 90 pct. af landsgennemsnittet (gennemsnit af 2001-2003)
2. Svag befolkningsudvikling: Kommunen har oplevet enten et fald i befolkningstallet eller under halv så stærk tilvækst.

I alt 16 af de 98 nye kommuner, som Danmark består af pr. 1. januar 2007, opfylder ovenstående kriterier. I alt bor der ca. 600.000 borgere i de 16 kommuner, svarende til ca. 11 pct. af Danmarks samlede indbyggertal. De 27 småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer er udpeget som yderområder.

Visse områder tæller med som yderområder, selv om de nu er en del af en ny kommune, der ikke opfylder kriterierne om lav erhvervsindkomst og svag befolkningsudvikling. Disse omfatter i alt ca. 95.000 personer. Den syddanske region har ingen overgangsområder.

I Syddanmark er følgende kommuner og småøer udpeget som yderområder:

- Tønder
- Svendborg
- Faaborg-Midtfyn
- Langeland

- Ærø
- Øer under Sammenslutningen af Danske Småøer: Avernakø, Bjørnø, Lyø, Barsø, Birkholm, Baagø, Drejø, Hjortø, Skarø, Mandø, Strynø og Aarø.

Langeland, Ærø og Øerne under sammenslutningen ad Danske Småøer er tillige udpeget som "Regionalstøtteområder", hvor der kan gives tilskud til udvikling i enkelte virksomheder.

Strukturfondsmidler

Ved behandling af "strukturfondsansøgninger" skal projekternes forventede effekt for "yderområder" vurderes, idet der står i § 6 stk. 7 i Bekendtgørelse om ansvar og kompetencefordeling m.v. i forbindelse med administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond, at " De regionale vækstfora har til opgave at sikre, at en af Erhvervs- og Byggestyrelsen nærmere angivet andel af de samlede midler, der fordeles til regionen, anvendes til gavn for yderområderne. De regionale vækstfora skal i forbindelse med deres indstilling vurdere, hvor stor en andel af et projekt der er til gavn for yderområderne."

I den syddanske region skal 41 % af strukturfondsmidlerne efter kommunalreformen anvendes til gavn for regionens yderområder. For at kunne vurdere, om de 41 % af strukturfondsmidlerne anvendes "til gavn for yderområderne", er der derfor behov for en fælles guideline for, hvordan man vurderer nytteeffekten i yderområder.

REM-midler

Der er ingen nationale aftaler om yderområder i forhold til de regionale erhvervsudviklingsmidler (REM-midler).

Som konsekvens af Vækstforums beslutning af samfinansiering har den hidtidige praksis i det syddanske Vækstforum været, at en kroners strukturfondsstøtte kan følges af op til 0,50 kr. støtte fra de regionale erhvervsudviklingsmidler bevirker, at tilgår der regionens yderområder 41 mio. kr. i strukturfondsstøtte, så tilgår der tillige op til 20,5 mio. kr. støtte fra de regionale erhvervsudviklingsmidler.

Disse midler medregnes ikke i opgørelsen i dette notat af hvor mange midler, der tilgår yderområderne.

Status på yderområdeprocent

Økonomioversigten i Vækstforums beslutningsreferat fra mødet den 10. marts 2008 viser følgende for 2007.

Indstillede og bevilgede midler fordelt efter finansieringskilde i 2007

	Indstillet	Bevilget	Budget
Socialfonden	17.307.065	5.288.023	51.000.000
Regionalfonden	10.108.750	2.557.600	51.000.000
Regionale erhvervsudviklingsmidler	57.664.240	50.312.840	80.000.000

En opgørelse ud fra indstillingerne viser følgende % til gavn for yderområderne

	I alt	I pct.	Mål pct.
Socialfonden	3.093.569	17,5	41
Regionalfonden	871.140	8,6	41

Ovenstående yderområde procenter er en indikation af, at der er behov for en guideline.

Hvordan man vurderer nytteeffekten i yderområder

Hvad gør andre vækstfora?

Som konsekvens af udpegningen af yderområder i Danmark er der forskelle i yderområdeprocenten i de enkelte danske regioner:

Region	Midler der skal tilgås yderområder i pct. af regionens samlede midler
Region Hovedstaden, Sjælland del	0 %
Region Hovedstaden, Bornholm del	100 %
Region Sjælland	42 %
Region Syddanmark	41 %
Region Midtjylland	20 %
Region Nordjylland	63 %

Denne forskellighed i yderområdeprocenten i kombination med de regionale vækstforas forskellige udviklingsstrategier og handlingsplaner gør, at opgaven ikke håndteres ens i regionerne.

- Vækstforum for Region Sjælland benytter ingen egentlige vurderingskriterier, men hver enkelt ansøgning evalueres for sig efter beliggenhed, påvirkninger m.v. Der er problemer med at allokere % i yderområderne, og man har overvejet særskilte ansøgningsrunder i/for yderområder.
- Vækstforum for Region Midtjylland går ind i store satsninger og har samtidig en lav procent, der skal komme yderområderne til gode. Derfor har Vækstforum for Region Midtjylland ikke problemer med at opnå yderområdeprocenten.
- Vækstforum for Region Nordjylland anvender en kvalitativ model baseret på den viden om den enkelte ansøgning, som opbygges i løbet af sagsbehandlingen. Vækstforum for Region Nordjylland forventer at opnå målet på 63 %.

Modeller

Teoretisk set kan man anvende kvantitative eller kvalitative hovedtyper af modeller til vurdering af effekten i yderområder:

Kvantitative modeller

Kvalitative modeller er baseret på beregning af en værdi ud fra en matematisk model. Denne model af virkeligheden kan enten være baseret på en fremskrivning af "historiske" værdier eller være baseret på en prognose. Kvantitative modeller vurderes ikke at være egnede til denne opgave, da der i høj grad er tale om beskrivelser og skøn og ikke strengt objektive kriterier.

Kvalitativ model

Et kvalitativt værktøj opstiller en model for, hvordan en række indikatorer kan sammenkædes, og man beslutter sig for, hvilken værdi man giver udfaldene.

Herved sker der en overordnet vurdering af yderområdeprocenten, som kan detaljeres indenfor givne rammer. Den foreslåede model er en kvalitativ model, hvor man stiller krav om supplerende oplysninger fra ansøger til at kunne fastsætte "yderområdeprocenten" se "Forslag til supplerende spørgsmål til ansøger", side 4.

Arbejdsgruppens forslag

Som udgangspunkt foreslås der en opdeling af projekterne i hovedgrupper med basis yderområdeprocent på henholdsvis 0 %, 14 %, 41 % og 100 %.

- 0 % svarer til at projektet ikke er til gavn for regionens yderområder
- 14 % svarer til at projektet har en effekt, der fordeles jævnt over hele regionen. De 14 % svarer både til befolkningens størrelse og dens andel i den samlede disponible indkomst
- 41 % svarer til at projektet er til særlig gavn for regionens yderområder, men også har effekt udenfor disse, og
- 100 % svarer til at hele projektets nyttevirkning kommer regionens yderområder til gavn.

På baggrund af oplysninger i ansøgningen og i forbindelse med behandlingen af ansøgningen, begrundes ansøgningernes placering i en hovedgruppe, og oplysningerne er grundlag for en individuel vurdering af yderområdeprocenten for ansøgningen. Dette gælder specielt for ansøgninger, der er til særlig gavn for regionens yderområder, idet der her kan være stor variation i, hvor meget projekterne er til gavn for regionens yderområder.

Hvilke konsekvenser har ovenstående løsning?

Herunder vises en samlet opgørelse over yderområdeprocenten for Vækstforums indstillinger. Tallene for 2007 indgår uændret i beregningen, mens ovenstående model er benyttet for indstillingerne til marts mødet 2008.

Indstillede og bevilgede midler fordelt efter finansieringskilde i 2007 og marts 2008

	Indstillet	Bevilget	Budget*
Socialfonden	52.407.695	40.388.653	51.000.000
Regionalfonden	48.434.949	40.883.799	51.000.000
Regionale erhvervsudviklingsmidler	80.254.682	72.903.282	80.000.000

Heraf indstillede midler til gavn for yderområderne

	I alt	I pct.	Mål pct.
Socialfonden	17.311.868	33,04	41
Regionalfonden	10.047.253	20,75	41

Forslag til supplerende spørgsmål til ansøger:

(yderområder omfatter Ærø, Langeland, Svendborg, Faaborg-Midtfyn og Tønder kommuner samt øer under sammenslutningen af danske småøer).

Vækstforum har besluttet, at projekter, der især er til gavn for regionens yderområder, vil blive prioriteret højt.

- Derfor ønskes en beskrivelse af, hvordan inddragelse af yderområder sikres.
- Der ønskes også en beskrivelse af projektets effekter i yderområderne i forhold til de effektmål, der er opstillet i ansøgningen (f.eks. for konkrete aktiviteter i yderområderne, økonomiske aktivitet og gevinst i yderområderne eller afledte effekter).

Beskrivelsen skal indeholde en vurdering af og begrundelse for:

- Om projektet vil være til gavn for yderområderne
- Om projektet vil være ligeligt til gavn for hele regionen
- Om projektet vil være til størst gavn for yderområderne
- Om projektet udelukkende vil være til gavn yderområderne

Ikrafttræden

Denne fastsættelse af yderområdeprocent på baggrund af modellen med yderligere oplysninger fra ansøger kan først træde i kraft med de ansøgninger, der indkommer i forbindelse med ansøgningsrunden pr. 11. juni 2008.